

נדה הדיבר

לע"ג הטהורה של מורנו ורבינו עט"ר הגה"צ מרן רבי משה יעקב ווייס בן הגה"ק רבי אברהם צבי זצ"ל נלב"ע ח"י בטבת תשע"ב

יו"ל ע"י בית המדרש הגדול "היכל אברהם צבי" נוה אחיעזר

בנשיאות מורנו הגאון רבי יצחק ישעי' ווייס שליט"א גאב"ד נוה אחיעזר

רח' נחשוני 3 (מאחורי בירנבוים 7-9), נוה אחיעזר בני ברק

עש"ק פרשת ראה כ"ו מנחם אב תשע"ג, גליון מס' 208

זמני כניסת ויציאת השבת

הדה"נ	מוצ"ש	ר"ת
7:14	8:16	8:49
6:59	8:14	8:52
ירושלים		

חידה לפשת ראה

מצא תיבה בפרשה

מקומי בסנהדרין
אחרי עשרת
הראשונים.

נושא הלכתי לפרשת ראה

משיעוריו של הגאון רבי יצחק ישעי' ווייס שליט"א

גאב"ד נוה אחיעזר - בני ברק

הדברים נכתבו להגדיל תורה ולהאדירה, ולא להלכה למעשה

היתר אכילת תרנגולים מושבחים וביציהם

[דברים יד, יא] כל צפור טהרה תאכלו.

שאלה: בשנים האחרונות שיפרו והשביחו המומחים את תכונות העופות הנאכלים, כדי שיהא גידולם מהיר יותר ובשרם טעים יותר, שיפורים אלו נעשו בין היתר על ידי העברת תכונות גנטיות בדרכים שונות מעופות שלא היה נהוג לאכלם אל התרנגולים ה'שנים' שהיו נאכלים בתפוצות ישראל, האם לאחר פעולות אלו מותר לאכול את התרנגולים ה'חדשים' שצורתם ותכונותיהם שונות מעט, וכן את ביציהם.

מהן סימני העופות המותרין באכילה

כתב הטור (י"ד צב): סימני העוף לא נתפרשו, אלא שפירש הכתוב עופות טמאין ו[השאר] טהורים. ובמה שחלוקין טהורים מהטמאים עשו חכמים סימני טהרה, והם ד' דברים, א. הטהור אינו דורס, פירוש אינו אוכל העוף מחיים. ב. ויש לו זפק, ג. ואצבע יתירה, ד. וקורקבנו נקלף ביד וכו' אבל אם אינו נקלף אלא בסכין לא חשיב נקלף. - לפיכך מי שמכיר כ"ד עופות הטמאין המפורשין בפסוק ומיניהן, מותר לאכול כל עוף שאינו מהן. וכל מי שאינו מכיר, אם רואה עוף דורס ודאי

טמא. ואם אינו יודע אם דורס אם לאו, אם כשמעמידן אותו על חוט חולק את רגליו ב' אצבעות לכאן וב' אצבעות לכאן, או שקולט מן האויר ואוכל, בידוע שהוא דורס. ואם הוא בחזקת שאינו דורס ויש לו עוד אחד מג' הסימנים איזה שיהיה, כתב הרמב"ם שהוא טהור. אבל ר"ח כתב שאין להתירו בסימן אחד אלא שקורקבנו נקלף, אבל אם אינו נקלף אפי' יש בו זפק ואצבע יתירה טמא. ורש"י כתב שאין לסמוך ולאכול כל עוף אלא במסורת שמסרו לנו אבותינו שהוא טהור, שיש לחוש שמא דורס. והר"ז הלוי כתב וקבלנו מסורת מאבותינו ומזקנינו הקדמונים שכל עוף שחוטמו רחב וכף רגל רחבה כשל אווז, בידוע שאינו דורס. וכתב א"א הרא"ש ז"ל. וכן מסתבר ויש לאוכלו אם ימצא לו ג' סימנים בגופו, ואין לחוש שמא הוא דורס. - והשו"ע (שם, א) כ': יש אומרים שכל עוף שחרטמו רחב וכף רגלו רחבה כשל אווז, בידוע שאינו דורס, ומותר באכילה אם יש לו שלשה סימנים בגופו. הגה: ויש אומרים שאין לסמוך אפילו על זה, ואין לאכול שום עוף אלא במסורת שקבלו בו שהוא טהור. וכן נוהגין ואין לשנות.

גידול העופות למאכל בזמננו

בתפוצות ישראל נתקבלה הכרעת הרמ"א, ונאכלים רק מיני עופות מעטים שיש עליהם מסורת אכילה. - מסיבות שונות של נוחות גידול ומחיר ועוד, עיקר בשר העוף הנאכל הוא משל התרנגולים. ואך ורק מכמה מינים מהם הידועים במראיהם וסימניהם. במרוצת הדורות הובאו למדינות שונות עופות ממשפחת התרנגוליים מארצות אחרות, שהיה בהם שינויים מסויימים ממראה התרנגולות המקומיות. ודנו פוסקי הדורות אם עופות אלו נכללים בכלל המסורת להיתר,

פעמים השוו כל הדיעות להתיר, ופעמים הושוו כל הדעות לאיסור, ופעמים נחלקו הדעות אם עופות אלו מותרים, ויש שרעשה הארץ בעניינם, ואין כאן המקום להאריך בפרטי מקרים אלו. - בשנים האחרונות נתחדשה ונתעוררה שאלה על כל העופות המגודלים למאכל בימינו, שכן זה כמה שנים שהפסיקו החקלאים לגדל בעצמם עופות דור אחר דור, אלא קונים אפרוחים מן המוכן מחברות ענק השולטים על תעשיית התרנגולים בעולם. חברות אלו משקיעות מאות מיליוני דולרים במחקרים מעבדות הכלאות והרכבות של מיני עופות זה בזה, כדי לשפר את תכונות התרנגולים בהתאם לצרכים ולביקושים, כגון גידול מהיר החוסך בהוצאות ההאכלה, עמידות בכל תנאי מזג אויר, חסינות מפני מחלות וכו'. מאחר ולצורך ההרכבות משתמשים בעופות שונים, ויש בהם עופות חסרי מסורת אכילה, ומהם האסורים באכילה. נתעוררו חכמי דורנו זה כחמש עשרה שנה לדון בשאלה ההלכתית של כשרות העופות ה'מודרניים', שכאמור תכונותיהם שוכללו באמצעות מינים שונים שאינם נאכלים. וכתוצאה

ביהמ"ד הגדול "היכל אברהם צבי" נוה אחיעזר

בנשיאות מורנו הגרי"י ווייס שליט"א גאב"ד נוה אחיעזר

מזל טוב וגדא יאה

מעומקא דליבא הננו בזאת לשגר ברכותינו המאליפות קדם מעכ"ת מורנו ורבינו

הגאון החסיד רבי יצחק ישעי' ווייס שליט"א

הרב אב"ד דקהילתנו הק'

ולבנו הר"ג ר' אברהם צבי שליט"א

לרגל שמחת הולדת הנכדה - הבת במז"ט

יהי רצון שיזכו לראות ממנה ומכל יוצ"ח רוב נחת דקדושה

מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, אכ"ר.

מתפללי ולומדי ביהמ"ד ההנהלה

כאמור נמצאו תרגומים שיש שינוי בחלוקת אצבעותיהם. ובאר ישראל שם האריך הגרמי"כ להסתפק מה דין עוף שפעמים חולק אצבעותיו ופעמים לא. והוכיח מדברי הש"ך והשפ"ד (n) דלאורה דגם בעוף שיש בו ג' סימני טהרה, אם עושה כן מידי פעם דינו כ'חולק ודאי' לכל דבר. וכן הרבה עופות טמאים 'חולקין אצבעותיהם' רק לפרקים. והביא מדברי החת"ס (י"ד עד) משמע דאף אם 'חלק אצבעותיו' ב'מקרה' ממש די בזה כדי לאוסרו. וכל שכן אם מידי פעם חולק כן. עוד נסתפק כיון שמסקנת רוב הראשונים דהסיפא של ר"א ב"צ דעוף שאינו 'חולק אצבעותיו' טהור הוא רק 'ספק טהור', וא"כ איך יבוא

ה'ספק' ויוציא מכח 'ודאי', כשאנו רואים שמדי פעם הוא 'חולק' אצבעותיו. מה גם שפעולה זו של 'חלוקת האצבעות' שלוש לכאן ואחת לכאן איננה סתירה כלל וכלל לפעולת 'חלוקת האצבעות' שתיים לכאן ושתיים לכאן, דהא הרבה עופות שנפסק להלכה שהם דורסים אינם 'חולקין אצבעותיהם' כלל וכלל. ה'תוכי' אכן 'חולק אצבעותיו' באופן מתמיד, אך לעומת זאת אינו דורס ואינו אוכל בשר מלבד מבושל. ויש לו זפק וקורקבנו נקלף, כך שלכאורה אי אפשר להביא ממנו ראיה ש'חולק אצבעותיו' מיקרי רק כשעושה כן באופן מתמיד.

מאידך כתב הגר"מ בראנדסדארפער זצ"ל (פעמי יעקב נה) שאף שלכאורה היא ריעותא גדולה, וכששמעו חברי בד"ץ העדה חרדית ובראשם הגאון הגדול הראב"ד ר' ישראל יעקב פישר זצללה"ה, חרדו שזו שאלה נוראה, אמנם למעשה יצאו חברי הבד"ץ ובדקו בכמה וכמה מקומות לברר נידון זה, ועשו הרבה מבחנים על כך לעמוד על אמינות הטענות הנ"ל, והעמדנו את התרנגולים על חוט מתוח או חוט ברזל עבה, ונתברר לנו בוודאות, שאם כי נכון הדבר שביני וביני עד שמתיישבים שפיר על החוט, ישנם לפעמים שהם חולקים את אצבעותיהם, אמנם הדבר נראה וניכר שאינם עומדים ומושיבים היטב בבטיחות, רק עם כל שלשת אצבעותיהם גם יחד. ובדקו גם בעופות טמאים, ויש הבדל גדול בין חלוקת הרגלים אצל העופות הטמאים, שהם מסודרים היטב ונראה וניכר הוא שכן טבעם אשר נבראו בו, משא"כ בתרנגולים אלו שאפילו כשהם עומדים בחלוקת אצבעותיהם על החוט המתוח, נראה וניכר בהם שאין עמידתם ביציבות, ושאין זה עמידתם הטבעית אלא באקראי בעלמא עד שהם מתיישבים שפיר על עמודם. לכן החליטו הביד"צ שאין שום בית מיחוש לאסור התרנגולים – גם הגר"ר חזקיהו כהן עצמו במאמרו בפעמי יעקב (נט-ס, כסלו תשס"ו) מעיד מבדיקות שערך שבעה חדשים, שחלוקת האצבעות של תרנגולים אלו אינה כחלוקת האצבעות של הדורסים.

היתר מחמת שמולידים זה מזה

בפעמי יעקב (נה, ניסן תשסה) דן הגר"ר ישראל שוורץ שליט"א להתיר על פי דברי הדרכי תשובה (פג, לב) בשם שו"ת ערוגות הבושם (בולחוב, טו) וחסד לאברהם (תאומים י"ד, כג כד) שציידו להתיר לאכול עוף חדש שבא לפנינו בלא מסורת שאם הם מזדווגים יחד עם עופות שלנו ובאים זה על זה בתמידות ומתעברים זה מזה שפיר מהני הג' סימנים בלבד ואין צריך מסורת דודאי טהורים הם ע"ש, וא"כ הכי נמי בנידון דידן. אמנם הגר"ש קלוגר בטוב טעם ודעת (תליאה, קנא) חולק על היתר זה. היתר נוסף העלה הגר"י שוורץ שליט"א שהדרכי תשובה ציין לשו"ת דרכי שלום שבסוף ספר דעת תורה ולערוגות הבושם שסמכו לדינא לאכול עופות כאלו שאין להם מסורת, משום שניתן להסתמך על הכלל של "שכן ונדמה", דהיינו שאנו רואים שהם שוכנים יחד והולכים בצוותא חדא עם עופות הטהורים שלנו וגם הם דומים לעופות הטהורים, ככהאי גוונא יש לסמוך על הסימנים גם בזמן הזה ע"ש, וכתב שכן היא שיטת הים של שלמה והפרי חדש וכמובן שגם היתר זה שייך בנידון שאלתנו.

השינויים הגנטיים ומשמעותם ההלכתית

הגר"ח כהן שוטח את צדדי בעיית השינויים הגנטיים, וז"ל: באופן כללי כאשר ה'הנדסה הגנטית' נעשית דרך בידוד והחלפת ה'גנים' שב'זרע'. ייראה דתלוי אז באיזה 'גנים' מדובר. ונקדים לומר כי אלמלא ה'גנים' אין שום 'גורם' נוסף שנוכל להתייחס אליו בדיון זה וזה גורם. לכן עלינו להתייחס רק ל'גורמים האמיתיים' שהם כאמור ה'גנים' השונים ולא זולתם, וז"ל. ומאחר וחלק מה'גנים' הם למעשה איברים בפונטציאל, [ומבחינה זו לכאורה זה לא משנה אם לאחר מכן ה'גן' עצמו מתחלק ומתהווה לאבר' או שהוא מייצר ומפריש דרך גרעין ה'תא' חומר המתהווה לאבר', שהרי אחרי ככלות הכל זוהי דרך ברייתו], זו עובדה קיימת שכאשר יבודדו ויוציאו את אותם ה'גנים' השייכים לאבר' זה או אחר, תימשך התפתחות היווצרות הוולד מבלי אותם ה'איברים' אשר יחסרו לו, לפיכך כאשר יחליפום ב'גנים' של מין אחר, הרי דפשיטא שלא מדובר ב'השבחה בעלמא', או ב'נתינת כח' ו'שבח' ב'אבר' זה או אחר שיוכל להתפתח בצורה יותר רצויה, אלא מדובר בהחלפה עם 'אבר' בפונטציאל של מין אחר, שבמקרים מסויימים יכול הוא גם להיות ממין שאינו טהור,

[שהרי כיום אין כבר שום ויכוח - לאחר בירור הענין בצורה מקיפה על ידי פוסקי הלכה שונים - על היכולת והאפשרות לעשות זאת בצורה מאוד חופשית ללא שום קושי בדבר, והכל בעזרת המיכשור הטכנולוגי אשר התפתח בימינו מעבר לכל דמיון. כך שכל השאלה כאן היא אם יש להם בזה אינטרס

כזה או אחר או לאו, אבל דבר זה גלוי וידוע בבירור גמור שאם הם ירצו בכך הם יכולים לעשות זאת בצורה חופשית ומיידית גם מבלי שמישהו ידע על כך. די להזכיר בזה מה שאמר לאחרונה אחד מגדולי המדענים בארץ בישיבה עם רבנים לגבי הכלאות גנטיות ב'תרנגולים' עם 'פסיונים' ו'טווסים': "הדבר בהחלט נעשה וזה עובד יפה מאוד". כעיקרון 'פסיון' הוא מין טהור אך ללא מסורת עיין ש"ס ב"ק נ"ה, ו'טווס' יש בו שני מינים האחד טמא והאחד טהור. עיין שפ"ד פ"ב סק"ח].

הרי שבזה האופן נראה שמדובר ב'גורם' אמיתי, בפרט כשמדובר ב'איברים' שהנשמה תלויה בהם, כמו גודל הלב וקצב זרימת הדם שהמומחים משקיעים בזה מאמצים רבים, כפי שהם עצמם מעידים על כך בכתובים. ולכן הוי ממש חששא דאורייתא של זה וזה גורם, ולמרות זאת שכל זה נעשה בצורה מיכנית, מכל מקום מכיון שהתוצאה היא אותה תוצאה דעלמא, יש לנו לדון מי הגורם של זו התוצאה, וזה גם מה שחשוב מבחינת דין זו"ג. ולכן הוה חששא דאורייתא, גם מה שה'גן' אינו בר ממשות מחמת זעירותו, לא נראה דזה משנה לגבי הדין של זו"ג, דהא גם כשה'גנים' כולם יחדיו מצורפים כ'טבעם', אין התא ניכר ונראה לעין. ובכ"ז מיחשב ל'גורם' כי טבעו בכך, ואכמ"ל.

זאת ועוד אחרת לגבי אותם 'גנים' של 'השמנה' שהופקו מה'עכברים' והופרו עם 'זרע' התרנגול בעזרת 'מבחנה', במטרה שיהוה לגורם 'זירז' גדילה' ו'השמנת יתר' [לפי תכניתם אמור עוף זה להגיע תוך 30 יום למשקל של 2.2 ק"ג. והגם שלא הוכח ש'מחקר' זה בצורתו ה'מלאה' או 'חלקית' ממנו הגיע עד לכדי שיווק בפועל, אך בזה הרי הם מודים שהמומחים מעודדים בהרצאות ליישם תכנית זו בפועל, ושזו היתה תכנית קרובה לחלוטין אצל חלק מ'חברות הטיפוח'. אלא שהם לא ידעו שהדבר אסור]. לענ"ד למרות שלא מדובר ב'גורם' מכריע שמבלעדיו לא היתה 'קומה' 'לנולד', הרי שכלל שזה בא בדרך 'הפריה טבעית' הרי זה בכלל זה וזה גורם. דה'גן' של ה'פסיוס' גם הוא חלק מ'גורמי' יצירת הוולד באופן טבעי, הן מצד התרבות פרט ה'מין' מטבעו, ובפרט מצד מה שמגדלין אותו בשביל מטרה אחת ויחידה לשם אכילת בשרו, ולא בשביל קיום 'מין' מסויים. ולפיכך נראה דהוה נמי חששא דאורייתא. - אמנם אפילו אם תרצה לומר שהיות שגם מבלעדי זה ה'גן' יהיה הגוף נוצר ב'קומה שלימה' לפיכך לא הוי בכלל זו"ג וליכא בזה חששא דאורייתא הוה עכ"פ מכלל דין 'נתפסמה כל ימיה בדברים האסורים' המבואר ביו"ד ס, א (עיי"ש שו"ד סק"ה ובשפ"ד שם) ופא, ז (עיי"ש בשו"ד סק"ח, דמשמע דחולק על הש"ך הנ"ל) בוודאי לא נפקא. עד כאן מדברי הגר"ח כהן שליט"א.

חוששין לזרע האב בעופות אלו

אולם הגר"מ שטרנבוך (שם) הביא בעניין החשש שנולדים העופות מזכרים של עופות טמאים, שכבר ביאר הגר"ח מבריסק זצ"ל בספרו, ששייך רק לענין לקבוע אם הוא מין טהור או טמא, וכן אם הוא בהמה או חיה. (והביא שיש לעיין על זה מחולין (עה, ב) בבן פקועה שבא על בהמה מעליתא, שתולין בחוששין לזרע האב. ושאל זאת את מרן הגאון דבריסק זצ"ל, ואמר שזהו כמין אחר, וצ"ב). אבל בנידון דידן ביארנו שאינו אלא גורם שינוי בתכונות, ואין יסוד לאוסרו. ואולי אם נדע בבירור שע"י הנדסה גנטית ממין טמא השמינו אותו יהיה מקום לדון מצד נתפסמה כל ימיה באיסור דאסרינו. והדבר צריך בירור, עיין יו"ד (ס, א בהגה"ה). וכמדומני שנתפסמה כל ימיה באיסור אינו אלא איסור מדרבנן. וכהיום בודאי אין לאסור מצד זה, שאין עוד ריעותא, ולא איתחזק שמפטמים בעופות טמאים כלל. - וכמדומה שאין לדון שתכונה גנטית תחשב לנתפסמה, שהרי הגנים רק פועלים על דרכי העיכול וספיגת החומרים בגוף לפתח מהם בשר ושומן יותר מטבעה המקורי, אבל הבשר עצמו נוצר מהאוכל הכשר שאוכלת.

ההוראה למעשה לפקח על ייצור האפרוחים

בשו"ת שבט הלוי (י, קיג, ובאור ישראל טז) השיב להגר"ח כהן, שמאחר ונתברר למעלה מכל ספק שמינים שמרכיבים, לפעמים הזכר הוא ממין תרנגול עוף שאין לנו מסורה עליו, ובמשך הדורות מדקדקי ההלכה פרושו ממין זה. והיות כי אנו נמשכים אחרי פסיקת רבינו הרמ"א ביו"ד דאין לסמוך על סימני עופות, ואין לאכול שום עוף אלא במסורה שקבלו שהוא טהור, וכן נוהגים, ואין לשנות ע"כ. וגם לדעת רבינו הב"י בשו"ע שלא נחית לזה, היינו בעופות שבדקנו אותם ונמצאו כל הג' סימנים של טהרה בגופם, זפק וקורקבן נקלף, ואצבע יתרה, אשר זה מספיק לשיטת רבינו משה בר יוסף הידוע בפרק א"ט, שמזה מוכח שאינו דורס ג"כ, אבל למעשה חשש רבינו הב"י גם לדעת רש"י דגם זה לא מספיק ובעינן ידיעה ברורה מכל ד' סימני טהרה. והיות כי הדברים נמסרים כהיום ביד מגדלי העופות

המסורה אעפ"י שהמדובר רק בזרע הזכר, ואיכא צד דזו"ג, וגם צד אין חוששין לזרע האב, עיין היטב בדבריהם ה'ק' ובשאר רוב ספרי גדולי אחרונים שדנו בזה. אבל נדון שלפנינו כבר כתבתי דהוא משגה חמור, דנעשים הדברים על ידי שאינם בקיאים כלל, וגם הוא דבר תמידי, וכבר כתבתי בעניי בכמ"ק שאין להעמיד הנהגת הכלל על דברים של דיעבד, ובפרט לענין קדושת האכילה. ונתרבה מיום ליום שמרכיבים המינים, בלי להוודע מה מרכיבים, והדברים יבואו ח"ו למכשול גדול באיסור מאכלות. ע"כ עלינו להתעורר ולעמוד בהשגחה חמורה שלא להביא לשחיטת עופות רק ממקור שהוא בדוק מחשש תערובת מינים, ושהאפרוחים גדלים רק ממין שהמסורה ברורה בלי פקפוק בין מצד הזכר ובין מצד הנקבה. - והשי"ת יצילנו ממכשולים ופגיעה ח"ו בקדושת ישראל. עכ"ל מרו בעל השבט הלוי שליט"א.

שאינ להם שום ידיעה בשטח זה, גם אם הם שומרי תורה ומצוות, ומכ"ש האחרים שרוחקים מזה, א"כ דבר חמור לפנינו שמתעורבים מינים שאינם בדוקים בטהרתן עם המינים המקובלים, ונמכרים ונושחטים הגידולים אח"כ בתור עופות במסורה בלי להרגיש. וגם אם ננקוט כהוראת מרן הח"ס (י"ד, עד) בענין בר אווז הבר שהרכיבו על בר אווז ביתי, ובר אווז הבר אין אוכלים מדין שלילת מסורה, והתיר הביצים והאפרוחים, הנה כל הצירופים שצירף שם הח"ס לא שייכים בדין. וכי"ב בתשובת בית שלמה (י"ד א, קמז) שמצדד כנ"ל, אבל לא רצה להקל למעשה בנולידים עצמם [מלבד הביצים], רק בצירוף הסכמת גדולי הדור, יעש"ה אריכות דבריו.

והנה הגאונים האלה מדברים עכ"פ מעופות שחסרים מסורה אבל איז פקפוק בסימנים כי נתבררו. ואעפ"כ נתקשו להתיר מכח חסרון

משיב דב

תגובות והערות לשיעורים ההלכתיים
שהגיעו לשולחן המערכת

בענין התפילין שהניחו ישראל במדבר (עקב 207)

הרה"ג ר' משה שוחט שליט"א:

הנני להעירכם לפירושו של האדמו"ר מליובאוויטש (ביאורים לפירוש רש"י, ואתחנן ה') בעניין השינוי ברש"י, שבפרשת בא (שמות יג, טז) פירש רש"י: ולטוטפות, תפילין, ועל שם שהם ארבעה בתים קריין טוטפות, טט בכתפי שתים וכו'. ובכ"ר ואתחנן מפרש: ועל שם מגין פרושיתיה נקראו טוטפות, טט בכתפי וכו'. ורק בדבריו שבפר' תפילין שבפרשת בא עדיין לא נצטוו אלא שתי פרושיות, כי כד בחומש דדרים בשתי הארבעים נצטוו עוד שתי פרושיות, ולכן לא הניחו עד שנת הארבעים אלא שתי

דני ההיכל – פקודת משה

ממרחן רבינו הגה"צ גאב"ד נזה אחיעזר זצ"ל

מ"ה) כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו, ועל כן כאשר מגיע אלול ובמקום לחפש נגעי עצמו מחפשין מומים אצל אחרים, ואלול מלשון מאלל ארעא, וכל אחד צריך להגל לבדוק ולחפש מעשי עצמו ולא של אחרים. ולי נראה עפ"י מה שה' שגור בפי **אמנו"ר** צ"ל על פי דברי **החתם סופר** (פרשת מטות) על הפסוק אנשי הצבא בזזו איש לו (במדבר לא, נג), שאי"ש מספר רע"ה ל", שהל"ו אורות מתגברים על הרע"ה. ואש"ה מספר רע"ה ל"א, של"א אורות שלה מתגברים על הרעה. [עיי' **בברכת אברהם** פ' שמות ובעוד מקומות]. על כן אל"ל מרמז שכל אחד צריך לחזור בתשובה ולשוב מדרכו הרעה, כי כעת הזמן לתקן ולהשלים האורות, כדי שיצורפו לרע"ה הל"ו והל"א, ויהי' איש ואשה ולא ח"ו רעה, ודו"ק. וזה ראה אנכי, היינו ענין התשובה, כיודע שאנכי בגימ' כס"א, שהוא כנגד תשובה, כמו שאמרו חז"ל (יומא פ"ו) גדולה תשובה שמגיעה עד כסא הכבוד. ועל כן מוראין פרשה זאת בשבת ראש חודש אלול. או שבת מבכניז אלול.

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה, את הברכה אשר תשמעון אל מצות ה' אשר אנכי מצוה אתכם היום והקללה אם לא תשמעו וגו', יש לפרש מה דפתח ראה בלשון יחיד ואח"כ לפניכם לשון רבים, וכן למה אמר את הברכה אשר 'תשמעון' ולא 'תשמרון' כבמקומות אחרים. ויש לפרש בפשטות, ידיעו מה שהביא בשם **משמואל** (תרע"ו) בשם זקינו הרה"ק **מהר"מ מקאצק** בהא דמתחיל הכתוב בלשון יחיד ראה ומסיים בלשון רבים לפניכם, והגיד ז"ל דכשנותנין נותנין לפני כולם בשוה, אך כל אחד רואה לפי מה שהוא עכדה"ק, ואפשר אולי להוסיף על דברי קדשו, כי היחיד שמתחבר אל הכלל וכולל עצמו בכלל ישראל זוכה למה שזוכה הכלל גם אם הוא מבחינתו הוא עדיין בדרגא נמוכה. והנה בשם **משמואל** בפ' תצא (תר"פ) מביא בשם זקינו הקדוש מקוצק, לפרש: כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה"א בידך ושבית שביו, כ"ק זקינו האדמו"ר הגדול צללה"ה מקאצק דקדק דבכאן כתיב ונתנו ה"א בידך, ואיננו מזכיר שצריכין תפלות ובקשות, אלא כך הסדר בפשיטות שה' נותנם ביד ישראל, ואילו בפרשת בהעלותך כתיב וכי תבואו מלחמה בארצכם על הצר הצורך אתכם והרעותם בחצוצרות וזכרתם לפני ה' ונושעתם מאויביכם, הרי שצריכין התרעה וזכירה וישועה ואיננו כ"כ סדר פשוט, ותירץ ששם האויב בא על ישראל אז צריכין לכל אלה, וכאן שישראל יוצאין על האויב אז נוצחין בפשיטות, עכ"ד.

וידוע שלשון שמע, מתפרש גם בלשון אסיפה והזעקת העם כמו שנאמר (שמואל א' ט"ו ד') וישמע שאול את העם, ונאמר (שם כ"ג ח') וישמע שאול את כל העם, וכן נאמר (ירמיה נ' כ"ט) השמיעו אל בבל רבים, ונאמר (עמוס ג' ט) השמיעו על ארמנות באשדוד. ועפ"ז י"ל שכוונת הפסוק ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וגו', את הברכה אשר תשמעון אל מצות ה"א, אם תתאספו ותזעיקו את כל העם למען ללחום מלחמת ה' צבאות, לשמור מצות ה', תהיה ההצלחה מובטחת בפשטות, כדברי הרה"ק מקוצק, והקללה אם לא תשמעו, אלא כל אחד ילך לדרכו ולא תתאספו ביחד, תצטרכו לרחמים רבים על מנת להתגבר על האויב. וס"ל.

אלול אתוון לו לא, בשפת אמת פירש בשם החידושי הריו"ם, דיש קרי וכתיב, כי לא אנחנו עמו לא בא' ולו ב', וזה תלוי בחודש אלול יכול היהודי להפוך את הלא בא' ללו ב'. **בישמוח משה** מפרש עפי"ד המשנה (נגעים פ"ב

פתרון חידת הדף היומי (85) = ואמר רחב"א כו' אשישה אחד מששה באיפה כו' (לו, ב).

תִּיבַת "אִישִׁיִּשָׁה" מורכבת מהאותיות "שש" – "איה". והנה
איה עולה ט"ז במספר. וכשתכפיל ט"ז בשש תמצא "**איפה**"
 (96=6x16), כלומר שתיבת "**אִישִׁיִּשָׁה**" אומרת: הט"ז שבתוכי
 היא שישית של מידה מסוימת. [וזהו שש-איה]. ובכן אם
 נבקש מידה שעולה למספר כזה, שהוא היוצא של ט"ז כפול
 שש, הרי הוא "**איפה**", ודו"ק.

פתרון החידה לפ' עקב = ואשר עשה לדתן ולאבירם בני **אליאב** בן ראובן וגו' (יא, ו).

אני **"אליאב"**, יש לי אב **"ראובן"**, שהאותיות **"בן"** הוא אחרון (סוף התיבה). ויש לי בן **"אבירם"**, שהאותיות **"אב"** הוא ראשון בשמו (בתחילת התיבה). – לי אב, כלומר לאחר האות הראשונה של אליאב מופיעות האותיות **"לי אב"**, וגם האות הראשונה והאחרונה של **"אליאב"** הן **"אב"**.

© כל הזכויות שמורות למחבר

גמ"ח כלי עבודה "אביה" (שיכון ו')

רוב כלי העבודה: פטישון, רתכת, דיסק, מקדחות, מברגות, וכיו"ב
יעוץ וליזוי מקצועי חינם!

טלפון: 03-6780673 או 054-2149883 (שלמה)